

Hoe begin ik aan het opstellen van een zorgvolmacht?

Met een zorgvolmacht geef je iemand anders het recht om jouw vermogen te beheren en persoonlijke zorgbeslissingen te nemen als je daar op een dag zelf niet meer toe in staat bent. Je kunt zelf een onderhandse akte¹ opmaken. Maar hoe begin je eraan? En hoe bespreek je dit met je naaste omgeving?

De zorgvolmacht

Een zorgvolmacht is een overeenkomst of lastgeving waarbij iemand (de lastgever) een volmacht geeft aan een of meerdere personen (de lasthebber). De lasthebber kan dan bepaalde handelingen uitvoeren in de plaats van de lastgever.

Iedere wilsbekwame² persoon kan een zorgvolmacht opstellen. Je geeft een persoon van jouw keuze het recht om handelingen uit te voeren in verband met het beheer van jouw vermogen en/of bepaalde zorgaspecten. Die persoon doet dit voor jou als je op een dag niet meer in staat bent om bepaalde handelingen uit te voeren, bv. het organiseren van ondersteunende thuiszorg wanneer dit nodig is, zodat je zo lang mogelijk in je eigen huis kan blijven wonen.

Meer info over wat een zorgvolmacht is, vind je terug in de [infociche 'De zorgvolmacht'](#).

Hoe bespreek je een zorgvolmacht met je naaste omgeving?

Praten over vroegtijdige zorgplanning, waarbij je beslissingen neemt over toekomstige medische zorgen en behandelingen, is niet eenvoudig. Er bestaan echter heel wat tools die je hierbij kunnen helpen. Eén hiervan is het kaartspel *Levenswensen* dat CM ontwikkelde samen met VUB. Het kaartspel probeert het makkelijker te maken om te praten over het leven en over sterven. Met dit kaartspel kun je nadenken over de keuzes die jij zou maken en daarover praten met je omgeving.

Nadenken over een zorgvolmacht doe je best in een viertal stappen (zie ook infociche 'Zorgvolmacht: Hoe begin je eraan'):

- Sta stil bij je toekomstwensen?
- Wat zijn je toekomstwensen over je vermogen en als persoon?
- Wie vervult je toekomstwensen?
- Bespreek je toekomstwensen met je omgeving

Wens je meer informatie over de zorgvolmacht of wens je ondersteuning hierrond? Neem contact op met de dienst Maatschappelijk Werk (zie 'meer info').

¹ Een onderhandse akte is een overeenkomst die tussen partijen is opgemaakt, waar **geen** notaris bij betrokken is. Net als een formele akte dient het stuk tot bewijs van de verhouding tussen de partijen. Een akte is een andere benaming voor overeenkomst of schriftelijke verklaring.

² Het individueel vermogen om zelfstandig beslissingen te nemen: je beschikt over alle relevante kennis en bent in staat op een bepaald moment de gevolgen te overzien van een bepaalde handeling, situatie of besluitvorming.

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld.'
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

Een notariële volmacht verdient soms de voorkeur ...

Houdt de zorgvolmacht handelingen in die een belangrijke impact hebben op je vermogen? Dan is de keuze voor een notariële (zorg)volmacht aangewezen. Een notaris is deskundig en onpartijdig. De zorgvolmacht moet met de nodige zorg en formulering opgesteld worden. Een notaris kan wijzen op bepaalde risico's.

Een notariële akte is noodzakelijk bij de regeling van een verkoop, schenking of successieplanning.

De vermogensrechtelijke bescherming bespreken met de notaris heeft als voordeel dat je op het gehele plaatje kunt anticiperen. Je krijgt een overzicht van alle juridische mogelijkheden. Op die manier worden alle bestaande wettelijke instrumenten zo efficiënt mogelijk benut.

... maar ook een onderhandse akte is mogelijk.

Een onderhandse zorgvolmacht wordt opgesteld tussen lastgever en lasthebber(s) zonder de tussenkomst van de notaris. De kostprijs is beperkt tot de registratiekosten. Wil je er enkel voor zorgen dat iemand in jouw plaats je facturen betaalt, je administratie verwerkt, weet welke woonzorgcentrum je wenst als thuis wonen niet meer haalbaar is, die je wensen rond je uitvaart kent en respecteert, ...? Dan kan bijgevoegd sjabloon een hulpinstrument zijn. De voorwaarde is wel dat je de zorgvolmacht laat registreren (zie punt 1.2. Registratie).

Aan de slag met het voorbeeld van zorgvolmacht

Vul de gegevens in van de betrokken personen

- Als je een zorgvolmacht wilt verlenen aan een persoon, dan ben jij de **lastgever**. Op het moment van de ondertekening moet je wilsbekwaam zijn.
- De **lasthebber** is de persoon die de zorgvolmacht aanvaardt. Je kunt kiezen voor één lasthebber, maar ook meerdere lasthebbers zijn mogelijk. De lasthebber moet zijn opdracht zoals geformuleerd in de zorgvolmacht aanvaarden. Je kunt ook beslissen om de verschillende handelingen te verdelen over verschillende lasthebbers of meerdere lasthebbers gezamenlijk aanstellen voor het geheel van de zorgvolmacht. Wie welke handelingen stelt, wordt vastgelegd in punt 5 van het sjabloon.
- Het is aan te raden een **opvolgende lasthebber** (subsidiar) aan te stellen (zie punt 3 van het sjabloon).
- Wil je dat iemand toeziet op de uitvoering van de zorgvolmacht en hierbij over je belangen waakt? Dan kun je ook een **vertrouwenspersoon** aanduiden. Dit is geen verplichting (zie ook punt 4 van het sjabloon).

1. Algemeen

1.1. Onderhandse Zorgvolmacht

Een **onderhandse** zorgvolmacht is een zorgvolmacht opgesteld tussen lastgever en lasthebber, **zonder de tussenkomst van een notaris**. Dit betekent dat het niet gebruikt kan worden om opdrachten te geven of afspraken uit te voeren die de tussenkomst van een notaris vereisen. De lastgever kan in deze overeenkomst m.a.w. geen opdracht geven om vastgoed aan te kopen of te verkopen, zijn/haar huwelijkscontract te wijzigen of schenkingen uit te voeren.

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld'.
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

1.2. Registratie

De **registratie van de zorgvolmacht is een wettelijke verplichting**. Zonder deze registratie zal de volmacht geen uitwerking hebben als je wilsonbekwaam wordt. Je kunt ervoor kiezen ofwel zelf de registratie in te dienen van de zorgvolmacht of volmacht te verlenen aan de lasthebbers.

De registratie dient te gebeuren vooraleer de lastgever wilsonbekwaam wordt.

De registratie kost 24 euro en gebeurt **via het vredege recht bevoegd voor de woonplaats van de lastgever**. Het verzoek tot registratie kan zowel via de lastgever als via zijn aangestelde lasthebbers. Hiervoor is een **eensluitend verklaard afschrift** van de overeenkomst nodig. Een eensluitend verklaren van een afschrift betekent dat de gemeentelijke ambtenaar of de notaris schriftelijk bevestigt dat een kopie van een bepaald document gelijk is aan het origineel ervan.

[Kruis aan wie de zorgvolmacht gaat registreren \(lastgever of lasthebbers\).](#)

Goed om weten: elke aanpassing in de zorgvolmacht (die op het moment van de registratie niet is opgenomen) zorgt ervoor dat je dit opnieuw moet laten registreren om rechtsgeldig te zijn. Willen de huidige lasthebbers bijvoorbeeld de opdracht niet meer uitvoeren? Dan dien je een nieuwe zorgvolmacht op te maken met de nieuwe namen. Je wenst meer bevoegdheid te geven? Ook dan is een nieuwe registratie noodzakelijk, omdat de huidige zorgvolmacht aangepast moet worden.

1.3. Optreden van de lasthebber(s) tegenover derden

Een geregistreerde zorgvolmacht is voldoende als bewijs dat de lasthebbers alle omschreven verplichtingen of opdrachten kunnen uitvoeren. Met een kopie van de zorgvolmacht en een bewijs van registratie kunnen de lasthebbers zich aanmelden bij een financiële instelling, overheidsdiensten, een ziekenfonds, ...

[We adviseren deze tekst integraal op te nemen.](#)

1.4. Rekening houden met wensen bij bewindvoering

Wanneer de zorgvolmacht niet meer kan uitgevoerd worden, kan de vrederechter beslissen een bewindvoerder aan te stellen. Je wensen of richtlijnen kunnen via de lasthebber(s) aan de vrederechter worden meegedeeld indien dit nodig blijkt.

[We adviseren deze tekst integraal op te nemen.](#)

2. Start van de opdracht

Vanaf wanneer mogen (mag) de lasthebber(s) voor de lastgever optreden?

Een zorgvolmacht kan ingaan op het moment dat je zelf kiest. Ook als je nog zelf (bepaalde) beslissingen kan nemen en duidelijk zeggen wat je wilt, kan een zorgvolmacht er toch al voor zorgen dat bepaalde taken reeds kunnen uitgevoerd worden door de lasthebbers, bv. het opvolgen en betalen van facturen. Je kiest dan om de zorgvolmacht onmiddellijk te laten ingaan (vanaf ondertekening van de zorgvolmacht).

[Als je dit wenst: kruis dan de onmiddellijke inwerkingtreding aan. Bepaal hoe de lasthebber kan vaststellen wanneer je wilsonbekwaam wordt: zelfstandig of via een geneeskundig verslag van 1 of meerdere artsen.](#)

De zorgvolmacht kan ook ingaan wanneer je geheel of gedeeltelijk niet meer in staat bent zelf je vermogen te beheren.

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld.'
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

Het is soms moeilijk voor je lasthebbers om aan te duiden wanneer de lastgever wilsonbekwaam³ wordt. Je kunt vrij kiezen of de lasthebbers dit zonder of met een geneeskundig verslag moeten aan tonen. Wij adviseren om dit op basis van een geneeskundig verslag te doen. Zo kan er later geen discussie ontstaan.

Als je dit wenst: **kruis dan 'inwerkingtreding bij wilsonbekwaamheid'** aan en bepaal ook hoe de lasthebber kan vaststellen dat je wilsonbekwaam bent.

3. Aanduiding van lasthebbers en samenwerking

De lastgever wenst 1 lasthebber aan te duiden

Als lastgever kan je kiezen om één lasthebbers aan te duiden, alsook een opvolger aan te duiden wanneer deze lasthebber zijn opdracht niet meer kan/wil vervullen, of wanneer deze lasthebber persoonlijke belangen heeft bij bepaalde verrichtingen.

De lastgever duidt verschillende lasthebbers aan die samen en/of afzonderlijk optreden

Als je meerdere lasthebbers hebt aangesteld, kun je kiezen:

- De lasthebbers treden gezamenlijk op moeten steeds samenwerken en voor specifieke handelingen (bv. beleggingen)
- Of je opteert ervoor dat ze elk afzonderlijk kunnen optreden (eventuele uitzonderingen, zoals bv. lastgeving aangaande de persoon), maar elkaar op regelmatige tijdstippen informeren en overleg hebben met jou ende andere lasthebbers.
- Je kunt ook in de zorgvolmacht opnemen welke handelingen je wilt toewijzen aan telkens één van de lasthebbers. Je bepaalt zelf welke opdracht je toevertrouwt aan welke lasthebber. De ene lasthebber voert bijvoorbeeld alle handelingen over het vermogen uit, de andere lasthebber over de persoon.

Je kruist aan wat voor jou van toepassing is.

4. Aanduiden van een vertrouwenspersoon

Uiteraard spelen de personen die het beheer van je goederen op zich nemen -vaak familieleden- een grote rol. Maar naast deze lasthebbers kun je ook een vertrouwenspersoon aanduiden. De vertrouwenspersoon is de tussenpersoon tussen jou en de lasthebbers.

Een **vertrouwenspersoon**

- **bemiddelt** indien nodig tussen lastgever en de lasthebbers;
- **zorgt voor een goede communicatie** tussen de lastgever en de lasthebbers;
- **ondersteunt** de lastgever en vertolkt diens wensen voor zover de lastgever deze niet zelf meer kan uiten;
- **houdt toezicht** (eventueel als klokkenluider bij de vrederechter als de belangen van de lastgever niet naar behoren worden uitgeoefend);
- **is niet de persoon in het kader van de wet patiëntenrechten.**

Dat betekent een bijkomende zekerheid, want met een zorgvolmacht is er geen verplichte controle door de vrederechter. Zo kun je bepalen dat een lasthebber voor belangrijke handelingen (zoals belangrijke beleggingen of een verkoop) verplicht advies moet innemen of toestemming vragen aan de vertrouwenspersoon.

Je schrapt de tekst indien je geen vertrouwenspersoon wenst aan te duiden.

³ Wilsonbekwaam houdt in dat je de informatie over je zorg en behandeling niet kunt begrijpen en afwegen, je de gevolgen van je besluiten niet begrijpt of geen besluiten kunt nemen.

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld'.
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

5. Opdrachten/bevoegdheden en verplichtingen van de lasthebber(s)

De bevoegdheden van de lasthebbers kunnen gaan rond het **vermogen** of de **persoon** van de lastgever.

Voor wat betreft de **lastgeving aangaande het vermogen**: je kunt zelf bepalen welke bevoegdheden je geeft aan de lasthebbers. Dit kan zeer ruim zijn, of je kan de lasthebbers opdracht geven dat ze je altijd kunnen bijstaan of vervangen om je vermogen te beheren. Dit houdt dan alle dagelijks handelingen in (facturen betalen, correspondentie met openbare instanties, ...), alsook het herbeleggen van spaargelden, ... zonder een specifieke of gedetailleerde omschrijving. We spreken dan van een **algemene bevoegdheid**.

Een algemene bevoegdheid kan zonder specifieke opsomming. Het gaat hier dan om een algemene en uitdrukkelijke zorgvolmacht. Goed om weten: omdat het hier niet om een notariële akte gaat, is vermogensplanning niet mogelijk door de lasthebbers. Zij kunnen geen verkopen of schenkingen van roerende of onroerende goederen doen. **Wil je een zorgvolmacht ook gebruiken voor vermogensplanning (bv. een schenking of verkoop van goederen), dan is een notariële zorgvolmacht noodzakelijk!**

Indien je dit wenst: kruis dan de lastgeving aan over het vermogen alsook de algemene bevoegdheid.

Ook een **bijzondere bevoegdheid** is mogelijk. Je bepaalt als lastgever welke bevoegdheden of opdrachten de lasthebbers mogen uitvoeren. Het gaat enkel om **daden van (dagelijks) beheer**. Dit zijn handelingen die gericht zijn op het instandhouden van het vermogen:

- ontvangen van het pensioen, ziekteuitkering;
- bankoverschrijvingen;
- betaling van schulden (bv. belastingen);
- administratie bij de verschillende openbare instellingen en financiële instellingen;
- vertegenwoordiging bij openbare instellingen en financiële organen (bv. bank, ziekenfonds, belastingen,...);
- een onroerende goed verhuren, spaargelden beleggen;
- ...

Goed om weten: toegang tot elektrische accounts (bv. e-mail, Doccle, ...) moet je als lastgever regelen op het moment dat je nog wilsbekwaam bent.

Je kruist de items aan die voor jou van toepassing zijn.

Daarnaast kan de zorgvolmacht ook **lastgevingen aangaande de persoon** omvatten.

- Als de lastgever op moment van inwerkingtreding van de zorgvolmacht nog wilsbekwaam is, dan zal de lasthebber enkel optreden als **vertrouwenspersoon** in het kader van de Wet Patiëntenrechten⁴. Concreet betekent dit dat de lasthebber de lastgever zal bijstaan bij het verkrijgen van informatie over zijn gezondheidstoestand, inzage in zijn patiëntendossier en het verkrijgen van een afschrift ervan en hem kan bijstaan bij het neerleggen van een klacht. **(Als de lastgever de zorgvolmacht voor de bepalingen aangaande zijn persoon enkel laat inwerkingtreden als hij zelf niet meer wilsbekwaam is, dan treedt de lasthebber op als vertegenwoordiger)**
 - In het kader van de Wet Patiëntenrechten: de lasthebbers beslissen in de plaats van de patiënt en vertegenwoordigen de rechten van de patiënt. [brochure: "Mijn rechten als patiënt"](#).

⁴ Wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld'.
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

- Andere richtlijnen zoals
 - rond voorkeur ziekenhuis, woonzorgcentrum;
 - rond wijzigingen van verblijfplaats bij definitieve opname in een woonzorgcentrum;
 - wilsverklaringen euthanasie onder de aandacht brengen van de zorgverleners;
 - rond levenseinde (verschillend van euthanasiewet), zie ook brochure [Samen kiezen voor een waardig levenseinde](#));
 - maar ook wensen op het vlak van uitvaart, orgaantransplantie (zie ook brochure [Samen kiezen voor een waardig levenseinde](#)).

kunnen ook in de zorgvolmacht worden opgenomen.

Je kruist aan wat voor jou van toepassing is. Belangrijk hierbij is dat deze afspraken rond de persoon tijdig met de arts van de lastgever worden besproken, vastgelegd en opgenomen in het patiëntendossier van de lastgever. De lasthebber en lastgever kunnen hier samen voor zorgen.

6. Vergoedingen van de lasthebbers /de vertrouwenspersoon

In principe is een lastgeving onbezoldigd. Je kan als lastgever bepalen dat de lasthebbers vergoed worden voor de onkosten in verband met het beheer van het vermogen, zoals verplaatsingskosten, en welke bewijsstukken hiervoor nodig zijn.

Bespreek dit vooraf goed met de lastgever!

Ook hier heb je de mogelijkheid om de vertrouwenspersoon een vergoeding te geven voor de gemaakte onkosten en hoe hij deze kan terugkrijgen.

Bespreek dit vooraf goed met de vertrouwenspersoon

Kruis aan wat voor jou van toepassing is.

7. Einde van de zorgvolmacht

Je kan als lastgever de zorgvolmacht op elk moment opzeggen. Dit gebeurt schriftelijk, maar een motivering is niet nodig. De stopzetting dient wel opnieuw **geregistreerd te worden** (zie punt 1.2.).

Wanneer je slechts één lasthebber aanstelt, is het aan te raden een **vervangende lasthebber** aan te stellen (zie punt 3 Aanduiding van lasthebbers en samenwerking). Zo is er opvolging voorzien als je niet meer in staat bent om zelf een opvolger aan te duiden, als de lasthebber overlijdt of als hij zelf wilsonbekwaam wordt.

We adviseren deze tekst integraal op te nemen.

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld'.
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

8. Uitdrukkelijke aanvaarding en uitwerking van de lastgevingsopdracht door de lasthebbers

Alle partijen (zie punt 0) ondertekenen de zorgvolmacht en verklaren uitdrukkelijk hun opdracht te aanvaarden. Indien er een vertrouwenspersoon werd aangeduid, ondertekent die dit eveneens mee.

Onderteken de lastgeving en laat ze registreren (zie punt 1.2.)

9. Meer informatie

- Vroegtijdige zorgplanning en levenswenskaarten: cm.be/wachtniettomorgen
- Dienst Maatschappelijk Werk via cm.be/zorglijn
- LEIF – LevensEinde InformatieForum: leif.be/voorafgaande-zorgplanning/
- Spreek je huisarts of zorgverlener aan als je met vragen zit
- Je notaris: www.notaris.be

'Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Zij is louter indicatief bedoeld'.
Uitgifte: Oktober 2023 – NL - <Opstellen zorgvolmacht>

Heb je een klacht? Laat het ons weten via www.cm.be/klachten of contacteer een CM-medewerker. Met jouw reactie verbeteren we immers onze service. Wij garanderen een eerste reactie binnen de zeven dagen en de volledige behandeling van je klacht binnen de 30 dagen. © CM. De verspreiding van dit materiaal zonder toestemming van CM is niet toegelaten.

